

การวิเคราะห์ตัวประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการพยาบาล
โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย

นางสาว สุวรรณ วังศ์เมืองแก่น

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN : 974-14-2913-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A FACTOR ANALYSIS OF ADAPTIVE LEADERSHIP OF NURSE ADMINISTRATORS
UNIVERSITY HOSPITALS

Miss Suwanna Wongmaungkan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration

Faculty of Nursing
Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN: 974-14-2913-4

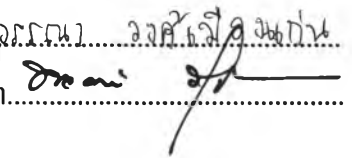
สุวรรณ วงค์เมืองแก่น : การวิเคราะห์ตัวประกอบภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนของผู้บริหาร
 การพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย. (A FACTOR ANALYSIS OF ADAPTIVE
 LEADERSHIP OF NURSE ADMINISTRATORS, UNIVERSITY HOSPITALS)
 อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ พันตำรวจตรีหญิง ดร. พวงเพ็ญ ชูณหปราณ,
 131 หน้า ISBN 974-14-2913-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาตัวประกอบภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนของผู้บริหารการ
 พยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารการพยาบาลทุกระดับ
 432 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนของ
 ผู้บริหารการพยาบาล ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตร
 สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ตัว
 ประกอบสกัดตัวประกอบด้วยวิธีตัวประกอบหลัก (Principle Components Analysis) หมุนแกนตัว
 ประกอบแบบออร์โธโกนอล (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax Method)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตัวประกอบภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนของผู้บริหารการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย มี
 ทั้งหมด 7 ตัวประกอบ บรรยายด้วย 53 ตัวแปร มีค่าความแปรปรวนรวมกันคิดเป็นร้อยละ 59.04 ได้แก่

1. ตัวประกอบที่ 1 การสร้างมนุษยสัมพันธ์ เป็นตัวประกอบภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนที่สามารถ
 อธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุด คือ ร้อยละ 12.74 มีตัวแปรที่อธิบายตัวประกอบ 13 ตัวแปร
2. ตัวประกอบที่ 2 การมีวิสัยทัศน์ผู้นำ เป็นตัวประกอบภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนที่สามารถ
 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 11.848 มีตัวแปรที่อธิบายตัวประกอบ 11 ตัวแปร
3. ตัวประกอบที่ 3 ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นตัวประกอบภาวะผู้นำการ
 ปรับเปลี่ยนที่สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 10.16 มีตัวแปรที่อธิบายตัวประกอบ 8 ตัวแปร
4. ตัวประกอบที่ 4 ด้านการจัดการวัฒนธรรม เป็นตัวประกอบภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนที่
 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 6.95 มีตัวแปรที่อธิบายตัวประกอบ 6 ตัวแปร
5. ตัวประกอบที่ 5 ด้านการควบคุมสถานการณ์ เป็นตัวประกอบภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนที่
 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 6.78 มีตัวแปรที่อธิบายตัวประกอบ 4 ตัวแปร
6. ตัวประกอบที่ 6 ด้านการมุ่งเน้นอนาคตขององค์กร เป็นตัวประกอบภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยน
 ที่สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 6.70 มีตัวแปรที่อธิบายตัวประกอบ 6 ตัวแปร
7. ตัวประกอบที่ 7 ด้านการบูรณาการความรู้ เป็นตัวประกอบภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนที่สามารถ
 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3.85 มีตัวแปรที่อธิบายตัวประกอบ 3 ตัวแปร

สาขาวิชา.....การบริหารการพยาบาล.....ลายมือชื่อนิสิต.....สุวรรณ วงค์เมืองแก่น
 ปีการศึกษา.....2548.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4677855736 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD : ADAPTIVE LEADERSHIP/NURSE ADMINISTRATORS

SUWANNA WONGMAUNGAN : A FACTOR ANALYSIS OF ADAPTIVE LEADERSHIP OF NURSE ADMINISTRATORS, UNIVERSITY HOSPITALS.

THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. POLICE MAJOR PAUNGPHEN

CHOONHAPRAN, Ph.D. 131 pp. ISBN 974-14-2913-4

The purpose of this research was to study the factors of adaptive leadership of nurse administrators. The sample consisted of 432 nurse administrators. Who are recruited by multi-stage sampling from five University Hospitals. The research instrument was an adaptive leadership questionnaire of nurse administrators which was tested for content validity and reliability. The Cronbach's Alpha Coefficient was .96. The data was analyzed by using Principle Components Analysis and Orthogonal Rotation with Varimax Method.

The findings were as follows :

There were 7 significant factors of adaptive leadership of nurse administrators, which described by 53 items accounted for 59.04 percent which were :

1. Creating human relationship described by 13 items accounted for 12.74 percent.
2. Leadership vision described by 11 items accounted for 11.84 percent.
3. Information technology development described by 8 items accounted for 10.16 percent.
4. Cultural management described by 6 items accounted for 6.95 percent.
5. Situational control described by 4 items accounted for 6.78 percent.
6. Future oriented described by 6 items accounted for 6.70 percent.
7. Knowledge integration described by 3 items accounted for 3.85 percent.

Field of studyNursing AdministrationStudent's signature.....*Suwanna Wongmaungan*
 Academic year.....2005.....Advisor's signature.....*Paungphen Choonhapan*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ พันตำรวจตรีหญิง ดร. พวงเพ็ญ ชูณหปราณ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้สละเวลาให้ คำปรึกษาข้อแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้กำลังใจอย่างดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอกหญิง ดร. ยูพิน อังสุโรจน์ ประธาน สอบวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร. ชูศักดิ์ ชัมภลิจิต กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ คำแนะนำทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ ประสิทธิ์ประสาทความรู้ประสบการณ์ที่มีคุณค่าแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการศึกษา ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่เสียสละเวลาให้ข้อคิดเห็นและตรวจแก้เครื่องมือ

ขอขอบพระคุณ คณะจิตตะแพทยศาสตร์ ผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล และผู้ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยทุกแห่ง ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้ เครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้ได้ข้อมูลอันมีค่ายิ่งต่อการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ มารดา และครอบครัววิริยะกมลพันธ์ ที่เป็นกำลังใจ และสนับสนุน กำลังทรัพย์ ตลอดระยะเวลาในการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณสายสมร รูปพนม ผู้บังคับบัญชา พี่ๆ เพื่อน ๆ ผู้ร่วมงานที่ได้ สนับสนุนด้านเวลา และเพื่อนๆ นิสิตร่วมรุ่นและกัลยาณมิตรทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ เป็น กำลังใจซึ่งกันและกันตลอดมา และขอขอบพระคุณคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ที่ได้สนับสนุน เงินทุนบางส่วนในการทำวิจัยครั้งนี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	2
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	6
ปัญหาการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
โรงพยาบาลมหาวิทาลัย.....	11
ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยน.....	18
การวิเคราะห์ตัวประกอบ.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	71
สรุปผลการวิจัย.....	71
อภิปรายผล.....	74
ข้อเสนอแนะ.....	86

รายการอ้างอิง.....	87
ภาคผนวก.....	94
ภาคผนวก ก. ตารางวิเคราะห์ตัวประกอบภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยน ของผู้บริหารการพยาบาล.....	95
ภาคผนวก ข. รายนามผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือ ขอความร่วมมือ.....	104
ภาคผนวก ค. ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	111
ภาคผนวก ง. แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	120
ภาคผนวก จ. แสดงผลการเปรียบเทียบระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยน.....	127
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	131

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตัวประกอบหรือปัจจัยภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยน.....	28
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงพยาบาล.....	50
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา วุฒิการศึกษา แผนกของงานที่ปฏิบัติ และระยะเวลาที่ปฏิบัติเป็นผู้บริหารการพยาบาล.....	56
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำคัญของตัวแปร ภาวะผู้นำ การปรับเปลี่ยนของผู้บริหารการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ตามความ คิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง.....	58
5	ค่าไอเกน (Eigen value) ร้อยละของความแปรปรวน(% of variance) และร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative %) ของแต่ละตัวประกอบ ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยน.....	63
6	ตัวประกอบที่ 1 ด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์.....	64
7	ตัวประกอบที่ 2 ด้านการมีวิสัยทัศน์ผู้นำ.....	65
8	ตัวประกอบที่ 3 ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ.....	66
9	ตัวประกอบที่ 4 ด้านการจัดการวัฒนธรรม.....	67
10	ตัวประกอบที่ 5 ด้านการควบคุมสถานการณ์.....	68
11	ตัวประกอบที่ 6 ด้านการมุ่งเน้นอนาคตขององค์กร.....	69
12	ตัวประกอบที่ 7 ด้านการบูรณาการความรู้.....	70